

Literaire bijlage bij
Mijn weekblad

Samuel Pepys (1633-1703)

Samuel Pepys [uitspraak: *pieps*] was een Britse ambtenaar in de 17e eeuw, die vooral beroemd is geworden vanwege zijn dagboeken. Deze bieden een fascinerende combinatie van persoonlijke ont-hullingen en ooggetuigenverslagen van belangrijke gebeurtenissen als de Pestepidemie in Londen en de Grote brand van Londen. In 1672 werd hij be-noemd tot secretaris van de admiraliteit. Deze func-tie vervulde hij met een onderbreking van vier jaar aan het eind van de regeringsperiode van Karel II van Engeland tot hij zich ten tijde van de Glorious Revolution uit het openbare leven terugtrok. Hij was een van de belangrijkste ambtenaren van zijn tijd en een zeer gecultiveerd man, met bijzondere belangstelling voor boeken, muziek, theater en we-tenschap. Hij werd in 1665 gekozen tot lid van de Royal Society (de Britse Nationale Academie van Wetenschappen), waarvan hij later president werd. Daarnaast bekleedde hij diverse andere publieke functies, waaronder die van parlementslid. Hij stierf kinderloos in 1703. Zijn tijdgenoot John Evelyn herdacht hem als "alom geliefd, vriendelijk, vrijmoedig en geleerd op diverse gebieden".

In 1679 werd hij gedwongen ontslag te nemen bij de admiraliteit. Hij werd beschuldigd van de ver-koop van marinegeheimen aan de Fransen en naar de Tower gestuurd. De aanklacht werd uiteindelijk ingetrokken.

1893

Samuel Pepys *De dagboeken*

Zijn dagboeken hield hij bij van 1660, het jaar waarin hij als klerk in dienst trad bij de marine, tot 1669, toen hij een oogkwaal kreeg en dacht volle-dig blind te worden. Hetzelfde jaar stierf zijn vrouw. Na Pepys' dood werden zijn dagboeken na-gelaten aan het Magdalene College. De zes delen waren geschreven in een code gebaseerd op steno-grafie. Zij werden tussen 1819 en 1822 voor het eerst ontcijferd door John Smith. Een verkorte (en gekuiste) versie verscheen in 1825; de complete dagboeken van meer dan 3800 pagina's pas in 1893.

Samuel Pepys beschreef bijna tien jaar lang zijn da-gelijks leven met een nietsontziende eerlijkheid. De vrouwen met wie hij verhoudingen had, zijn seksuele handelingen, zijn vrienden, zijn bezighe-den, alles en iedereen beschreef hij tot in de details. Zijn dagboeken getuigen van zijn jaloezieën en on-zekerheid, zijn dagelijkse beslommeringen en de onfraaie manier waarop hij zijn vrouw behandelde. Hij hield van wijn en spelen, was een rokkenjager en hechtte grote waarde aan het door hem ver-gaarde fortuin en de positie die hij bekleedde. Hij werd gedreven door nieuwsgierigheid en liet zich vaak door deze nieuwsgierigheid leiden, zodat hij altijd sterk impulsief reageerde. Voor de beschrij-ving van zijn seksuele escapades gebruikte hij een zelfverzonnen geheimtaal van Engelse, Franse en Italiaanse termen.

Zijn dagboeken zijn vooral van belang vanwege hun beschrijving van Londen in de tweede helft van de 17e eeuw. Daaronder zijn persoonlijke weer-gave van de Restauratie, de Londense pestepidemie van 1665 en de Grote brand van Londen van 1666. Pepys laat in verschillende passages van zijn waar-dering voor de Nederlanders blijken (*a wise, brave and noble people*), vooral als hij weer eens gefrus-treerd is geraakt door het wanbeleid van het eigen bestuur. Hij beschreef in zijn dagboeken een reis naar Scheveningen, Den Haag en Delft in mei 1660. Toen de Nederlandse vloot zo succesvol was in de bekende tocht naar Chatham schreef hij op 29 juli 1667 in zijn dagboek: "Dus op alle punten -- wijsheid, moed, macht, kennis van onze eigen wa-teren, en succes - zijn de Nederlanders ons de meer-dere, en sluiten zij de oorlog af als overwinnaars"